

15 juli 1975

MARINE INLICHTINGEDIENSTINLICHTINGENRAPPORTno. 6/751 juni - 30 juni 1975OPMERKINGEN

1. Indien geadresseerden ten behoeve van de onder hun commando gestelde eenheden en/of opleidingen gebruik wensen te maken van gegevens die in dit rapport zijn vervat, dient met die gegevens de nodige voorzichtigheid te worden betracht.
2. In géén geval mag over de gegevens van dit rapport melding worden gemaakt tegenover niet-leden van de Nederlandse krijgsmacht.
3. In het geval dat in dit rapport vervatte gegevens door een geadresseerde zijn verwerkt in een cursus, waaraan tevens buitenlandse officieren deelnemen, dient terzake contact te worden opgenomen met hoofd MARID c.q. SOI-CZMNED.
4. De geadresseerden dienen slechts zes opeenvolgend gedateerde uitgaven aan te houden. Bij ontvangst van een zevende dient de oudste uitgave te worden vernietigd onder indiening van een proces-verbaal aan het hoofd MARID.
5. Indien een geadresseerde één of meer uitgaven wenst aan te houden dient hij dat schriftelijk mede te delen aan het hoofd MARID.

- 80 - ordines
- 81 - HWKC
- 82 - IA"
- 83 - d/H/SB vern. 22/3/76
- 84 - VII - vern.
- 85 - H/II/IV/E/A - vern.
- 86 - IA₃₁ - vern.
- 87 - IA_{12/20/40} - vern.
- 88 - HVD - vern.
- 89 - HI - I^b - I^c - I^d - vern.
- 90 - III - vern.

DISTRIBUTIELIJST

	<u>ex.nr.</u>
MINDEF/VVCS	
d/CHEF STAF (KM) IGK - 12/3/76 -	ter visie 1 vern. 19/12
CMS tevens voor: PLV CMS	2 vern.
CHEF KAB. CMS-BDZ	ter visie 3 vern. 25/11
SC1MS tevens voor: HBUORG	4 vern. 12/11
HBUAKTIEK	
HBUPLANNEN	
HUBEDRIJFSVEIL/NBCD-ZAKEN	5 vern. 13/11
d/HBUVERB tevens ter visie SC2MS - 17/3/76 -	6 vern.
d/HBULU - 3/2/76 -	7 vern.
d/HBUOPS - 18/3/76 -	8 vern.
DIR. MARSTAFSCHOOL	9 vern. 16/11
d/VOP/HBUPLANPERS - 25/8/76 -	10 vern. 1/11
d/VOM tevens voor: HCOFINMAT - 13/4/76	11 t/m 13 vern.
HBULEKTRON	
HWO	
d/MARAT WASHINGTON - 24/3/76 -	14 vern.
d/MARAT LONDEN -	15 vern. 27/11
d/MARAT BONN - 16/7/76 -	16 vern.
d/MARAT PARIJS - 19/3/76	17 vern.
d/CKMARN - 30/7/76 -	18 vern.
d/CZMNA d.t.v. SOI - 0-7-77	19 vern.
<u>CZMNED d.t.v. HDGB</u>	
CZMNED/SOI	20 t/a
CEKD	21
CMLD	22
d/CMM RIJNMOND - 26/3/76 -	23 vern.
CMM TEXEL	24
CMM IJMOND	25
CMM SCHELDE	26
COZDNED	27
ten behoeve van in dienst zijnde onderzeeboten	28 t/m 33
CMDNED	34
CFREGRON	35
HVBS d) HDGB 28/9/77 vern.	36 t/a vern.
CNAVGIS	37
CMARKAZ ERFPRINS	38 en 39
HOZBTBS	40
HANTAK d) HDGB 13 - 10/2/77 -	41 vern.
CMVKV d.t.v. OI d) HDGB - 21/2/78	42 t/a vern.
CMVKK tevens voor CVSQ	43 en 44
ten behoeve van de daarvoor in aanmerking komende schepen	45
CMBFLOT 1	46 t/m 68
CMBFLOT 3	69
CVSQ 320	70
d) CVSQ 321 - 26/3/75 - 2/7/76	71
CVSQ 2	72 vern. vern.
CVSQ 860	73
VOKIM	74
d/COORD. INL/VEILIGHEIDSDIENSTEN - 5/2/76 -	75
d/HLAMID - 4/12/75 -	76 vern.
d/HLUID - 13/4/76	77 vern.
d/HPMV - 22/3/76 -	78 vern.
BU INL	79 vern.
	80 t/m 88

INLICHTINGENRAPPORT no. 6/75

1 juni - 30 juni 1975

<u>INHOUDSOPGAVE</u>	<u>blz.</u>
DISTRIBUTIELIJST	i
INHOUDSOPGAVE	ii
EVALUATIE DER INLICHTINGEN	iii

HOOFDSTUK 1 - DIVERSE ONDERWERPEN

(UNCLAS) - ENKELE KWESTIES BETREFFENDE DE ONTWIKKELING VAN DE MARITIEME KRIJGSKUNDE	1 - 18
[REDACTED] - OVERZICHT SOVJET MARITIEME AKTIVITEITEN IN DE EERSTE HELEF VAN 1975	19 - 29
[REDACTED] - NOODZAAK TOT BEVEILIGING VAN HET BERICHTENVERKEER, WEDEROM GEILLUSTREERD	30

HOOFDSTUK 2 - SOVJET MARITIEME AKTIVITEITEN

[REDACTED] - ATLANTISCHE OCEAAN	31
[REDACTED] - SOVJET NOORDELIJKE VLOOT	32
[REDACTED] - SOVJET OOSTZEE VLOOT EN WARSCHAU PAKT MARINES	32 - 33
[REDACTED] - SOVJET MIDDELLANDSE ZEE ESKADER	33 - 35

HOOFDSTUK 3 - KARAKTERISTIEKEN VAN SOVJET COMBATTANTEN EN HULPSCHEPEN

[REDACTED] - INGUL-KLASSE ATR	36
	37

EVALUATIE DER INLICHTINGEN

Bij het evalueren (graderen) van de waarde van de ontvangen inlichtingen stelt men de betrouwbaarheid van de bron vast en bepaalt vervolgens de waarschijnlijke juistheid van het bericht zelf.

Reliability of the source

- A = completely reliable
- B = usually reliable
- C = fairly reliable
- D = not usually reliable
- E = unreliable
- F = reliability cannot be judged.

Accuracy of the information

- 1 = confirmed by other sources
- 2 = probable true
- 3 = possible true
- 4 = doubtfully true
- 5 = improbable true
- 6 = truth cannot be judged.

HOOFDSTUK 1

DIVERSE ONDERWERPEN

ENKELE KWESTIES BETREFFENDE DE ONTWIKKELING VAN DE
MARITIEME KRIJGSKUNDE

1. Inleiding

In het navolgende exposé onderwerpt Sovjet admiraal van de vloot, [REDACTED] de huidige maritieme krijgskunde aan een kritisch onderzoek. De Sovjet admiraal komt hierbij tot opvallende uitspraken en gedachten. Opvallend in die zin dat het Sovjet maritiem krijgskundig denken - immers geëvolueerd vanuit het eigen militair-technisch mogelijke - in brede zin een onderschrijving oplevert van het Westerse beeld aangaande de Sovjet stand van zaken op wapentechnisch gebied. Dit artikel is verschenen in de december 1974-uitgave van Morskoi Sbornik en draagt geen klassifikatie.

2. (U) De revolutie op militair gebied, die de laatste decennia (U=UNCLAS) plaatsvindt, bepaalt de steeds snellere wisseling van bewapeningssystemen, die steeds geperfectioneerder worden. Deze toestand is weer afhankelijk van het versnelde ontwikkelingstempo der technische middelen waarmee men oorlog kan voeren en van de wijzen waarop de strijdkrachten worden ingezet. In verband hiermee krijgt een onderzoek naar de mogelijke ontwikkelingen op militair gebied en ook naar de theorie der maritieme krijgskunde een speciale betekenis.

3. (U) Wij zullen deze kwestie aan een kort onderzoek onderwerpen. Hierbij nemen wij als onderwerp voor onmiddellijke analyse de afzonderlijke bestanddelen van de maritieme krijgskunde, met name de diverse categorieën. Dit zijn de meest direkte, de meest beweeglijke en voor verandering der materiële strijdmiddelen ter zee de meest gevoelige elementen van de krijgskunde. Daarom kan men de veranderingen in die elementen beschouwen als primaire, konkrete en objektieve gevolgen van de veranderingen in genoemde middelen.

4. (U) Enkele bestanddelen van de maritieme krijgskunde komen op alle niveau's tot uiting. Zo kan men vanuit strategisch

/operationeel en

operationeel en taktisch standpunt spreken over samenwerking der strijdkrachten en over de bevelvoering. Dit geldt evenzeer voor begrippen als de aanval, de concentratie, enz. Andere categorieën, zoals bijvoorbeeld het gevecht en de (taktische) aanval blijven beperkt tot het gebied van de taktiek.

5. (U) De omvang van de strijd. De toenemende mogelijkheden van de marine om strategische taken uit te voeren maken de rol, die zij in oorlogstijd speelt belangrijker. In overeenstemming hiermee neemt ook het belang van de zee als gevechtsterrein toe. Dientengevolge wordt een verdere uitbreiding van de strijd ter zee in de toekomst onherroepelijk een van de belangrijkste facetten van de oorlog in zijn geheel. Gezien de aard en de gevolgen van de gewapende strijd zullen de eigenschappen van een moderne vloot zoals universaliteit, beweeglijkheid en het vermogen tot concentratie van offensieve kracht steeds meer op de voorgrond treden. Hiervan kan men niet alleen gebruik maken bij de strijd met een tegenstander op zee, maar ook bij acties van andere krijgsmachtonderdelen. Als men de omvang van de strijd beschouwt vanuit strategisch standpunt, ziet men een voortdurend toenemend vermogen van de vloten der grote zeemogendheden om steeds beter hun uiteindelijke doelstellingen te bereiken. Dit geldt in het bijzonder voor de acties der strategische offensieve strijdkrachten, die gericht zijn op de vernietiging van grote vijandelijke concentraties en vooral op de vernietiging van zijn militair-economisch potentieel. Dit kan een directe invloed hebben op het verloop en zelfs op de afloop van een nucleaire oorlog. Het ligt voor de hand dat de verdere ontwikkeling van de vloten het mogelijk zal maken dat zij op nog grotere schaal strijd leveren.
6. (U) Ook de omvang van de afzonderlijke operaties, die door de marine worden uitgevoerd, wordt steeds groter. Met name maken de toenemende mogelijkheden van strategische raketonderzeeboten om objecten te vernietigen op het vaste land het mogelijk om het front te verbreden en de diepte van inwerking op de vijand te verhogen. Zo is de reikwijdte van het Amerikaanse strategische nucleaire onderzeebootwapen [redacted] de laatste 10 jaar meer dan twee maal zo groot geworden. De overgang naar het nieuwe nucleaire raketsysteem voor onderzeeboten "TRIDENT", waarover de Westerse pers zoveel schrijft, zal eerdergenoemde parameter nog eens tweemaal zo groot maken. Hiermede in overeenstemming zal ook de uitwerking groter worden.
7. (U) Op een dergelijke wijze vormt de vergroting van de

/ruimtelijke omvang ...

ruimtelijke omvang der operaties tegen landobjecten niet alleen een algemene wetmatigheid, maar ook een gemeenschappelijk perspectief voor de ontwikkeling der maritieme krijgskunde van nucleaire vloten. Hieruit vloeit vanzelfsprekend ook een overeenkomstige groei voort van de ruimtelijke omvang der operaties tegen op zeedoelen gerichte strategische nucleaire wapensystemen. Dientengevolge kan de gevechtsactiviteit der vloten zich uitstrekken over vrijwel alle wereldzeeën en een wereldomvattend karakter krijgen.

8. (U) Als men spreekt over een zodanig element in de omvang der operaties, als de sterkte van de daarbij betrokken strijdkrachten, moet men opmerken dat een sterke vergroting van hun mogelijkheden, zowel in het offensief als in het defensief, niet zozeer bereikt wordt dankzij de toename van het aantal oorlogsschepen en andere wapendragers, alswel dankzij de uitbreiding van het aantal taken, die ieder van hen kan uitvoeren met een meer geperfectioneerde bewapening. Anders gezegd, niet de kwantiteit maar de kwaliteit der wapendragers, dat wil zeggen de totale capaciteit van de daarop geconcentreerde potentiële gevechtsmogelijkheden, vormt klaarblijkelijk het uiteindelijke criterium voor de omvang van een operatie.
9. (U) In 1945 bijvoorbeeld, na het einde van de Tweede Wereldoorlog, telden de onderzeestrijdkrachten van de marine der Verenigde Staten 263 onderzeeboten. Tegenwoordig tellen de onderzeestrijdkrachten der Verenigde Staten, die over ontzaglijk veel grotere mogelijkheden beschikken en een zeer belangrijk deel vormen van 's-lands strategisch arsenaal (hetgeen men niet kan zeggen van de 263 boten uit de periode 1945), slechts 114 onderzeeboten, waarvan 102 atoom-onderzeeboten (41 raket- en 61 "multipurpose" onderzeeboten) en 12 onderzeeboten met dieselaandrijving.
10. (U) Het feit dat de gewapende strijd ter zee steeds groter van omvang wordt, brengt met zich mede, dat daaraan op steeds grotere schaal wordt deelgenomen door andere onderdelen der strijdkrachten. En dit houdt noodzakelijkerwijs in, dat een strategie ontstaat voor de strijd ter zee binnen het raam van één algemene militaire strategie.
11. (U) De aanval. Doordat het maritieme wapen gedurende zijn ontwikkeling steeds krachtiger is geworden, ontstond een nieuwe opvatting over het begrip "de aanval".

/De aanval is ...

De aanval is één der categorieën in de maritieme krijgskunde. Vroeger ging het begrip "aanval" vergezeld van een nader omschrijvende bepaling: artillerie-, torpedo-, bom-, of - heel vroeger - zelfs van het woord ram-. Dit houdt in dat deze categorie beperkt bleef tot het gebied der taktiek. In bijzondere gevallen bleek het gerechtvaardigd te spreken van "een aanval vanuit zee", hetgeen duidt op een operationele schaal. Op het ogenblik heeft het begrip "aanval" zich ook uitgebreid tot het gebied van de strategie. In de toekomst zal de aanval waarschijnlijk de belangrijkste methode worden tot het inzetten van de zeestrijdkrachten. Bovendien zal het op strategisch niveau de enige methode zijn, want slechts het doen van aanvallen van grote afstand en vanuit verschillende richtingen zullen het mogelijk maken een strategisch doel te bereiken, zoals de vernietiging van 's-vijands militair-economisch potentieel.

12. (U) Bij het voorbereiden en uitvoeren van operaties, zal het begrip "aanval" klaarblijkelijk bewaard blijven. Er zal onder verstaan worden: één van de belangrijkste methoden om gevechtstaken uit te voeren. Hierbij zal de aanval niet alleen tot uiting komen als een totaal van bepaalde akties, die verenigd zijn door eenheid van doel of taakstelling, zoals nu, maar het zal ook een zelfstandige, in sommige gevallen eenmalige aktie worden van een afzonderlijke, of van een groep wapendragers. Zo kan een groep schepen die bewapend is met "cruise missiles" een aanval doen op een verband van oppervlakteschepen, waardoor de taak die te vernietigen volledig zal worden uitgevoerd. In gelijke mate heeft dit ook betrekking op zelfstandige akties van de marine-luchtvaartdienst.
13. (U) Op taktisch niveau zal de aanval in tegenstelling tot vroeger, toen het slechts één der elementen van het gevecht was en werd beschouwd als een totaal van kleinere aanvallen verenigd door een homogene taktische opdracht, een plaats innemen, die gelijk is aan die van het gevecht zelf.
14. (U) Aldus kan men door het doen van een aanval op een belangrijk doel een gevechtso opdracht uitvoeren. Zo is bijvoorbeeld één onderzeeboot in staat met een salvo "cruise missiles" een groot oppervlakteschip te vernietigen. De toename van de reikwijdte en de vernietigingskracht van de wapens, die het mogelijk maakt in sommige gevallen taktische opdrachten uit te voeren, niet middels een duel maar door eenzijdige en soms eenmalige aktie op de vijand, werkt mee aan de

/ontwikkeling van ...

ontwikkeling van deze tendens. Op deze wijze geeft de aanval de mogelijkheid om strategische en operationele en taktische doelen te bereiken. Bovendien maakt soms een aanval (bijvoorbeeld tegen objecten te land, uitgevoerd door een raketonderzeeboot), die volgens de normen en de regels van de tactiek wordt uitgevoerd, het mogelijk dat door één gevechtseenheid een strategisch doel wordt bereikt. In de toekomst kan dit de karakteristieke eigenschap van de aanval worden.

15. (U) Het gevecht. Dit soort akties, dat een combinatie vormt van vuur en manoeuvre, was altijd en blijft fundamenteel voor het uitvoeren van taktische opdrachten. Lange tijd was het gevecht de enige vorm, waarin de zeestrijdkrachten werden ingezet. Zoals iedere handeling, is het gevecht onderhevig aan evolutie. Eén van de meest karakteristieke trekken daarvan, is de toename van de afstanden, waarop botsingen plaats hebben (en dientengevolge van de ruimtelijke omvang). Dit is afhankelijk van de toename van het bereik der wapens, van de manoeuvreerbaarheid, van de aktieradius, en van het vaar-(vlieg)bereik van de wapendragers, en ook van de deelname van andere typen zeestrijdkrachten en van het gebruik van verschillende middelen, die van invloed kunnen zijn op het gevecht. Tijdens het ontstaan van oorlogsvloten, kon men nauwelijks spreken over afstanden om gevechten te leveren, want die werden bepaald door de mogelijkheid om een tegenstander te enteren, of om een ramaanval te doen. Bij de opkomst van wapens met projektielen, werd de afstand in het gevecht niet alleen een realiteit, maar werd ook hoe langer hoe groter. De schepen der strijdende partijen werden nu geschikt om de vijand op steeds grotere afstanden te treffen.
16. (U) Gedurende de Tweede Wereldoorlog was deze afstand gelijk aan de gezichtsafstand tot het doel, waarbij niet alleen werd gebruik gemaakt van visuele, maar ook van de toen bestaande technische waarnemingsmiddelen. Echter, dat was nog niet het einde: in dezelfde oorlog vonden enige gevechten plaats zonder een dergelijk contact. De slag bij het eiland Midway in de Stille Oceaan op 4 juli 1942 tussen Amerikaanse en Japanse zeestrijdkrachten, wordt beschouwd als de eerste zeeslag, die het begin vormde van "kontakt-loze" gevechtsakties tussen schepen.
17. (U) Tegenwoordig zijn deze afstanden reeds vergroot tot enkele honderden kilometers. In de toekomst zal het vuurbereik van de wapens bij de marine nog groter

/worden. Daarom ...

worden. Daarom zal een zeeslag als regel een reusachtig oppervlak bestrijken, en de rapportage over de situatie in het gevechtsgebied zal slechts mogelijk zijn met behulp van gespecialiseerde middelen, die voornamelijk vanuit de lucht worden aangewend.

18. (U) Een ander kenmerk van de evolutie van de zeeslag is - als men zich zo mag uitdrukken - de verandering van zijn ruimtelijke karakteristiek. Aanvankelijk werd een zeeslag uitsluitend gestreden met bovenwaterstrijdkrachten, en dus slechts op het zeeoppervlak op de grens tussen water en lucht. Vervolgens gingen strijdkrachten aan de slag deelnemen, die in actie kwamen in het water (onderzeeboten) en in de lucht (vliegtuigen).
19. (U) Het derde kenmerk is het feit, dat het steeds belangrijker wordt de vijandelijke aanvalsmiddelen (torpedo's en raketten) voordat zij hun doel bereiken te vernietigen (of uit hun gegeven koers te brengen). Dit veroorzaakt een speciale bijzondere eigenschap van de moderne zeeslag en bepaalt zijn volledig nieuwe kwaliteit, die de zeeslag van de toekomst onderscheidt van die uit het verleden, toen alle inspanningen van de strijdende partijen waren gericht op de vernietiging van de wapendragers en niet op de door deze gebruikte aanvalsmiddelen.
20. (U) De enorme vernietingskracht der wapens en een tijdige deployering van de wapendragers zullen de tijd korter maken die de strijdkrachten nodig hebben om hun gevechtstaken uit te voeren. Daarom is het versnellen van het ontwikkelingstempo der gebeurtenissen, hun steeds kortere tijdsduur en dynamiek één van de belangrijkste kenmerken, die wezenlijke veranderingen aanbrengen in de aard van het gevecht.
21. (U) De zeeslag wordt bijna altijd geleverd met het doel de vijand te vernietigen. In de toekomst zal dit speciale kenmerk in verband met de uitrusting der zeestrijdkrachten met zeer krachtige typen van wapens onontbeerlijk worden.
22. (U) De manoeuvre. Gedurende lange tijd vormden "vuur en manoeuvre" praktisch de voornaamste elementen van de maritieme taktiek. Dankzij de manoeuvre bleken de wapendragers in staat om zichzelf in een zodanige positie te brengen ten opzichte van de tegenstander,

/dat hun technische ...

dat hun technische mogelijkheden volledig konden worden gerealiseerd in de aanval. Bovendien werd in bepaalde gevallen de noodzakelijke concentratie van krachten verzekerd. Naarmate de reikwijdte van de wapens groter wordt, neemt de manoeuvre in een slag, die uitgevoerd wordt in de fase van tactische deployering, lineair af. Aldus verviel de noodzaak de vijandelijke schepen zeer dicht te naderen, toen de gladloops-artillerie geïntroduceerd werd, en de manoeuvre werd korter. Deze werd nog korter toen de verdragende artillerie met trekken en velden werd ingevoerd. En met de introductie van raketten die over een groot horizontaal vluchtbereik beschikken alsmede een zeer grote trefzekerheid, kreeg de manoeuvre vrijwel een nieuw karakter, waardoor het mogelijk werd om in aanzienlijke mate de manoeuvre van de wapendrager te vervangen door de manoeuvre met de banen der projektielen. Zoals berekeningen aantonen zal, wanneer het vuurbereik der wapens éénmaal zo groot wordt, het gebied waarbinnen het doel getroffen kan worden tweemaal zo groot worden. Daarom hebben de strategische wapensystemen het vermogen doelen te treffen binnen reusachtige gebieden. De ballistische marineraket "TRIDENT", die in de Verenigde Staten wordt ontwikkeld, en die naar men berekent een bereik zal hebben van meer dan 10.000 km bergt in principe grote mogelijkheden in zich om door middel van het manoeuvreren in zijn baan doelen te treffen in uitgestrekte gebieden. Hieruit volgt echter volstrekt niet, dat de rol van de manoeuvre in het gevecht kleiner zal worden en de uitvoering ervan eenvoudiger. Daarentegen, stelt de manoeuvre der strijdkrachten, die zich buiten de waarnemingsgrenzen van de tegenstander bevinden (die op zijn beurt maatregelen neemt om in een voor hem voordelige positie te komen, die buiten de waarnemingsgrenzen ligt) speciaal eisen aan de ondersteuning der manoeuvre door middel van informatie die men van verkenning en doelsaanwijzingen verkrijgt. De manoeuvre moet worden uitgevoerd op grond van gegevens, die men ontvangt met behulp van verschillende radio-elektronische middelen en tijdens zeer intensieve elektronische oorlogvoering, waarvan een juiste organisatie theoretisch het systeem, om omstandigheden te analyseren en essentiële informatie te ontvangen, volledig kan lamleggen. Dit zal kundigheid vereisen, niet alleen om de manoeuvre uit te voeren, maar ook om de verschillende technische middelen te gebruiken waarmee een analyse van de toestand kan worden gemaakt en het doel kan worden aangewezen. In verband hiermede ontstaat een dringende noodzaak tot hechte samenwerking van aanvalsgroepen zowel met verkenningseenheden, als met externe doelsaanwijzingsmiddelen. Snelheid, een begrip, dat een nieuwe dimensie heeft verkregen, dankzij het feit

/dat op ruime ...

dat op ruime schaal op de vloten "surface effect"-schepen werden ingevoerd, is een eigenschap die eigen is aan het manoeuvreren van uit schepen bestaande strijdkrachten. Zij hebben een snelheid, die enige malen groter is, dan die van conventionele schepen met waterverplaatsing. In de Amerikaanse pers schrijft men er reeds openlijk over dat het mogelijk zal zijn een volstrekt nieuw type vliegekampschip te ontwerpen dat zal worden uitgerust met krachtige motoren en dat een bovenwaterschip op luchtkussens zal zijn dat een snelheid kan ontwikkelen tot 180 knopen (333 km/u) dit wil zeggen ongeveer vijf maal zo snel als de hedendaagse vliegekampschepen.

23. (U) Als men de manoeuvre beziet in haar operationele aspect, moet men opmerken dat de betekenis als vorm van actie die gericht is op het veilig stellen van de operationele ontplooiing der strijdkrachten en hun concentratie in bepaalde gebieden op zee, snel groter wordt.
24. (U) Concentratie van kracht. Sinds onheuglijke tijden was deze afhankelijk van twee fundamentele en van elkaar afhankelijke omstandigheden. De eerste was het betrekkelijk kleine bereik en de kleine vernietigingskracht van de bewapening, de geringe trefzekerheid en tevens de beperkte mogelijkheid om bewapening op een schip te plaatsen. De tweede omstandigheid was de steeds zwaarder wordende bepantsering en het groter wordende reserve drijfvermogen van de schepen. De eeuwige strijd tussen de vernietigingsmiddelen en de afweer daartegen maakte het ook noodzakelijk om massaal aanvalsstrijdkrachten in te zetten.
25. (U) Toen artillerietorpedo's en bommen de hoofdbewapening vormden der vloten vond concentratie in het gevecht voornamelijk plaats met behulp van snelvarende ongepantserde strijdkrachten, zoals torpedoboten, onderzeebootjagers en vliegtuigen. Slechts de deelname van een groot aantal van deze gevechtseenheden, die vast besloten en met grote snelheid onder zwaar vuur de vijand naderden tot op een afstand waarop de eigen wapens effectief konden worden ingezet, kon (vaak ten koste van grote verliezen) hun de mogelijkheid geven een schietpositie in te nemen en de gestelde taak uit te voeren. Daarom heeft concentratie van kracht in een zeeslag altijd plaats gevonden in de vorm van deelname aan de aanval van een groot aantal wapendragers dat werd vastgesteld onder rekening houding met belangrijke verliezen. Hoe sterker de

bewapening en de tegenstander, des te groter moest de concentratie van wapendragers zijn om de opgedragen gevechtstaak uit te kunnen voeren. Criterium voor concentratie was of de slagkracht van een soort wapen of de concentratie van deze mogelijkheden gekombineerd in de verschillende strijdmiddelen.

26. (U) Concentratie als zodanig zal ongetwijfeld haar betekenis behouden, maar zal blijkbaar een nieuwe vorm krijgen. Al onder de huidige omstandigheden zal, zelfs bij gebruik van conventionele wapens, wier slagkracht voortdurend groter wordt, het noodzakelijke aantal wapendragers voor het uitvoeren van een analoge taak in vergelijking met de tweede wereldoorlog aanmerkelijk kleiner worden. Hieruit vloeit logischerwijs voort dat concentratie van kracht, die net als vroeger bestaat uit optimale concentratie van de slagkracht der wapens, die benodigd zijn om de tegenstander te verslaan, niet noodzakelijk tot stand hoeft te komen door deelname van een groot aantal schepen of vliegtuigen. Reeds nu kan men een aanmerkelijk kleiner aantal gevechtseenheden, met een moderne, zware en verdragende bewapening inzetten dan men kon doen met gevechtseenheden die een vergelijkbaar vermogen hadden aan vroegere bewapening. In deze verandering van het begrip concentratie is een van de verschijnselen in de dialectiek van het krijgswezen, vooral van het maritieme, zeer duidelijk zichtbaar. Dit houdt in dat een en dezelfde inhoud (het verslaan van de vijand) verschillende vormen kan hebben, te beginnen met de concentratie van een groot aantal wapendragers onder de omstandigheden van vroeger en eindigend met de concentratie van een gelijke (of zelfs grotere) slagkracht op een kleiner aantal dragers heden ten dage. De belangrijkste inhoud van de concentratie blijft zoals vanouds: concentratie van de aanvalskracht der eigen strijdkrachten, die noodzakelijk is voor een goede uitvoering van de gevechtstaak en verspreiding van de defensieve inspanningen van de tegenstander over vele richtingen en doelen.
27. (U) Zodoende zal de concentratie in een zeegevecht, die onder zekere voorwaarden haar vroegere betekenis zal behouden, toch voornamelijk de vorm krijgen van concentratie op een betrekkelijk klein aantal dragers met zeer effectieve bewapening, die noodzakelijk is voor de uitvoering van de gevechtstaak door - voornamelijk eenmalige - inwerking op de vijand. Hierbij zullen de dragers als regel zijn verspreid over tamelijk grote afstanden.

28. (U) De op taktisch niveau plaatsvindende concentratie van strijdkrachten en -middelen, zal ongetwijfeld ook op operationeel niveau plaats hebben als het noodzakelijk is de belangrijkste inspanningen te concentreren in de beslissende richtingen van de strijd met de vloot van de vijand. Zo zal het massale gebruik van vliegtuigen in een operatie niet alleen tot uiting komen in een eenmalige hevige aanval, hetgeen men moet beschouwen als de belangrijkste vorm van actie, maar ook in het doen van op elkaar volgende aanvallen ter verzwakking en daarna ook ter volledige vernietiging van vijandelijke strijdkrachtenconcentraties. Naarmate de manoeuvreermogelijkheden van de vliegtuigen groter worden zal een dergelijke vorm van concentratie op steeds grotere schaal worden toegepast.
29. (U) Samenwerking. Een van de belangrijkste categorieën der krijgskunde - ook van de maritieme krijgskunde - is de samenwerking van de verschillende krijgsmachtonderdelen. Een optimale combinatie van de offensieve en defensieve mogelijkheden der heterogene groeperingen maakt het mogelijk om taken uit te voeren, die qua omvang veel groter zijn dan de taken die men kan uitvoeren als men de mogelijkheden van de afzonderlijke krijgsmachtonderdelen apart bij elkaar optelt. Hiervoor is echter samenwerking van de heterogene strijdkrachten nodig. De organisatie van de samenwerking (vooral taktische samenwerking) is, naarmate het bereik en de veelsoortigheid van de gebruikte wapening, de kracht er van en ook de snelheid van de wapendragers voortdurend toenam, steeds ingewikkelder geworden en de betekenis daarvan steeds groter. Men kan veronderstellen dat bovengenoemde factoren ook in de toekomst volledig van invloed zullen zijn op de samenwerking. Daarom moet men het groter worden van de rol die de taktische en operationele samenwerking speelt bij de uitvoering van alle taken, die de marines te wachten staan, beschouwen als een zeer belangrijke wetmatigheid. Hierbij zal de taktische samenwerking van de heterogene strijdmachtonderdelen in de strijd met strategische nucleaire wapendragers zo worden georganiseerd dat rekening wordt gehouden met de dwingende noodzaak een taak in zeer korte tijd uit te voeren. Het feit dat de gevechtsakties van de diverse krijgsmachtonderdelen steeds nauwer elkaar zullen beïnvloeden, zal van de ene kant de organisatie van de samenwerking van de vloot met de andere krijgsmachtonderdelen op operationeel en strategisch niveau ingewikkelder maken, maar aan de andere kant zal het die samenwerking tot een noodzakelijke voorwaarde maken voor het behalen van de onderwinning in operaties te land en ter zee. Dit wordt verklaard

/door het feit ...

door het feit dat de mogelijkheden van de andere krijgsmachtonderdelen om gezamenlijk met de marine te opereren binnen de taken van de marine en ook de mogelijkheden van de marine om taken uit te voeren te land en in de lucht voortdurend groter worden.

30. (U) Zo vormen het ingewikkelder worden van de organisatie der samenwerking, haar toenemende belangrijkheid en ook het veelvuldiger worden van de vormen en methoden, volgens welke zij wordt verwezenlijkt de karakteristieke trekken in de ontwikkeling van deze categorie der maritieme krijgskunde.
31. (U) Verrassing. Vroeger werd onder dit begrip in de maritieme krijgskunde verstaan dat men gebruik maakte van het onvoorbereid zijn van de tegenstander om te vechten voor de uitvoering van de eigen taken. In de tegenwoordige tijd veronderstelt de verrassing streng doelgerichte acties, die gericht zijn op het doen ontstaan van omstandigheden die de tegenstander beroven van zijn mogelijkheden om operationeel te reageren op acties van de andere partij. Dit vloeit voort uit de ontwikkeling van het militair materieel en de wetmatigheden van het vechten in een nucleaire oorlog, wanneer de verrassing aan degene, die het initiatief neemt, niet alleen de superioriteit in handen kan geven, zoals dat vroeger was, maar ook de overwinning in het gevecht of de operatie. Daarom nemen de pogingen om verrassing te bereiken bijzonder scherpe vormen aan. Zij vormen een belangrijk deel van de inspanningen der staven om te zorgen voor de mogelijkheden volledig gebruik te maken van een zo belangrijke faktor. De belangrijkste maatregel om 's vijands mogelijkheid tot het gebruik maken van verrassing te lokaliseren was altijd de verkenning. Zij vindt in steeds grotere mate plaats door middel van elektronische middelen. Daarom is de elektronische oorlogvoering een zeer belangrijke methode om in het gevecht en in de operatie verrassing te kunnen bereiken. Ook maskering in al haar verschijningsvormen heeft evenals vroeger grote betekenis voor het bereiken van verrassing.
32. (U) Uit het bovengezegde volgt dat de verrassing een categorie is met vele facetten, die veel rechtstreekse en tegenovergestelde verbanden heeft met de andere categorieën van de maritieme krijgskunde. Als men verrassing beschouwt als een methode om onverwachtheid te bereiken kan men tot de konklusie komen dat zij een bijzondere betekenis heeft op alle

niveaus van de maritieme krijgskunde. Als men de verrassing benadert vanuit de positie dat zij er voor dient om te garanderen dat de uiteindelijke doelen der gevechtshandelingen worden bereikt, dan zullen wij zien dat de verrassing vooral op operationeel-tactisch niveau direkt en het meest volledig aan de dag treedt. Hier ligt het bereiken van verrassing, terwijl de verkenningsmiddelen zich ontwikkelen, de geautomatiseerde systemen voor het maken van een analyse van de toestand en van een voorspelling daarvan, in zeer grote mate op het gebied van de kundigheid van de vlootvoogd, want immers die kundigheid kan, bij praktisch gelijke materiële mogelijkheden van de beide partijen een operationeel-tactisch overwicht geven aan een van de partijen.

33. (U) Snelheid. Het snelle verloop van de gebeurtenissen en de snelheid waarmee de toestand verandert vormen een karakteristieke trek van alle vormen en variëteiten waaronder gevechtsakties op zee voorkomen. Deze karakteristieke trek is een gevolg van de ontwikkeling der strijdmiddelen, dankzij welke de vroegere methodes om een gevecht op zee te houden inclusief een langdurige manoeuvre der strijdkrachten en meermalige en langdurige druk op de vijand, hun betekenis hebben verloren. Hiervoor zijn dynamische, beslissende, en meer op resultaat gerichte militaire botsingen, die een steeds korter tijdsverloop hebben, in de plaats gekomen. Dit is ook begrijpelijk, immers de technisch-wetenschappelijke vooruitgang leidt tot het ontstaan van steeds mobieler dragers en van verreichende aanvalsmiddelen met hoge snelheden. Daarom wordt snelheid een steeds belangrijker en meer integrerende trek van de aanval, de operatie en het gevecht. Op operationeel niveau komt het verschijnsel snelheid voornamelijk tot uiting in een verdere verkorting van de duur waarmee druk op de vijand wordt geoefend, dankzij een vergroting van de sterkte van die druk. Vandaar dat de resultaten van de gevechtsakties groter worden. De snelheid van handelen van de verschillende strijdkrachten, die gericht is op de belangrijkste objekten van de tegenstander wordt een zeer belangrijke, een fundamentele en een beslissende faktor in de methodes om het doel te bereiken want zij is een garantie voor het vollediger gebruik maken van alle gevechtsmogelijkheden der wapendragers en maakt dat hun aanvallen niet zijn af te slaan.
34. (U) De snelheid maakt het mogelijk om op alle mogelijke manieren de tijd korter te maken, die besteed wordt aan de gestelde doelen. Slechts zeer snelle aktie,

gekombineerd met verrassing maken het mogelijk de vijand voor te zijn, snel superioriteit te krijgen in de manoeuvre en een aanval te doen over de hele diepte, waarop de vijandelijke strijkrachten zijn ontplooid. Snelheid was een van de belangrijkste methodes om verrassing te bereiken en zal dit in de toekomst ook zijn.

35. (U) Zodoende zijn verrassing en snelheid nauw samenhangende categorieën van de maritieme krijgskunde.
36. (U) De vergroting van de omvang van de gewapende strijd ter zee waarin steeds meer gevechtsakties voorkomen, die op alle niveaus zijn doordrenkt van snelheid, geeft aan deze strijd een bijzondere dynamiek en grote resultaten. De gevechtsactiviteit van de vloot in zijn totaal is een ingewikkelde combinatie van gelijktijdige en op elkaar volgende snel verlopende aanvallen en operaties, die worden voltooid doordat beslissende doelen worden bereikt, die in bepaalde gevallen een direkte invloed hebben op het verloop en de afloop van de strijd met de wapens in zijn geheel.
37. (U) Zo is snelheid een absolute faktor van de strijd ter zee. De rol ervan wordt voortdurend groter en het vermogen om die faktor ter wille van de eigen belangen te gebruiken vormt een van de belangrijkste elementen uit de maritieme krijgskunde.
38. (U) Tempo. De aan allen bekende dialektische definitie van het begrip tijd heeft ook duidelijk betekenis als categorie in de maritieme oorlogvoering. Immers alle militaire gebeurtenissen op zee ontwikkelen zich niet alleen in de ruimte, maar ook in de tijd, dit wil zeggen in een bepaald tempo. Daarbij komt nog dat snelheid altijd een van de obligate voorwaarden is geweest (en nog steeds is) bij het plannen en voeren van alle mogelijke akties en operaties van vlooteenheden. Naar mate de ontwikkeling van de maritieme techniek een hogere vlucht nam, de snelheid van de wapendragers groter werd en de aktieradius en uitwerking van de wapens toenam kwam de maritieme oorlogvoering te staan voor de noodzaak een steeds groter aantal problemen sneller op te lossen. Nog in de jaren van de 2e W.O. werd de vernietiging van een vijandelijke eenheid niet altijd aan een bepaalde tijd gebonden. Toendertijd bijvoorbeeld werd de opdracht gegeven een vijandelijke eenheid te vernietigen tijdens de overtocht over zee. Dit kon dan gebeuren

/op elk willekeurig ...

op elk willekeurig tijdstip, wat dagen soms zelfs weken in beslag kon nemen. Wanneer het gebeurde was in principe niet belangrijk. Het was slechts van belang de opdracht uit te voeren terwijl de vijand zich op zee bevond.

39. (U) Momenteel is een dergelijke benadering ontoelaatbaar. Onder de huidige omstandigheden moet een vijandelijk vlootverband in een scherp afgebakende uiterst korte tijd vernietigd worden. Dit om te voorkomen dat het zijn bewapening tenvolle kan aanwenden, Op die manier is de tijdsfaktor, dit wil zeggen het tempo van de gebeurtenissen een element van succes bij oorlogshandelingen.
40. (U) Een karakteriserende bijzonderheid van de hier besproken categorie van de maritieme krijgskunde is, dat de tijd die de vloot nodig heeft om strategische opdrachten uit te voeren van dezelfde grootte wordt als de benodigde tijd voor het uitvoeren van taktische opdrachten. Dat blijkt temeer uit het feit dat het tegenwoordig mogelijk is om met taktische middelen in sommige gevallen strategische doelen te bestrijken (waarover hierboven al gesproken is). De steeds dringender wordende eis de tijd, benodigd om gevechtsoopdrachten op zee uit te voeren, te bekorten vindt zijn uitdrukking in de noodzaak de strijdkrachten in hoge staat van paraatheid te houden teneinde in staat te zijn de vijand onmiddellijk verliezen toe te brengen. Verder is de logische consequentie van deze eis de noodzaak op de vloot verscheidene geautomatiseerde systemen in te voeren.
41. (U) De hierboven besproken categorieën in de maritieme krijgskunde zijn zeer nauw verbonden met het vermogen de eigen krachten aan te wenden in een uiterst kort tijdsbestek, toegewezen voor de uitvoering van de opdracht.
42. (U) Leiding. Aan de gevechtsleiding wordt in de moderne oorlogvoering uiterst veel belang gehecht. Tijdens het 24e partijcongres werd onderstreept dat de effectiviteit in de gevechtsleiding alleen kan worden bereikt als het vermogen aanwezig is om perspektief te zien, als men prioriteiten kan stellen bij de zich voordoende taken, als men in staat is de verworvenheden van wetenschap en techniek te benutten, als ook de nuttige ervaring van anderen. Men moet snel en afdoende kunnen reageren op veranderde omstandigheden.

/Deze stellingen moeten ...

Deze stellingen moeten de basis vormen voor de oplossing van problemen in de ontwikkeling van een dergelijke categorie in de maritieme krijgskunde als de gevechtsleiding.

43. (U) De eisen die aan de gevechtsleiding gesteld werden, werden steeds zwaarder naarmate de ontwikkeling van wapens en middelen toenam en de omstandigheden waarin er mee gewerkt moest worden veranderden. Vroeger bijvoorbeeld werkte de gevechtsleiding - zelfs in ingewikkelde en veelzijdige gevechtsonstandigheden - in de regel op basis van visuele waarneming van de situatie. Daarbij waren de beslissingen van de vlootcommandant in aanzienlijke mate gebaseerd op eigen ervaring en intuïtie. Later, tengevolge van een aanzienlijke toename van de omvang en snelheid van het verloop van de oorlogshandelingen (als consequentie van de groeiende technische en taktische kwaliteiten van de wapens en strijdmiddelen) werd de gevechtsleiding een ingewikkeld proces, dat het gebruik van een bepaalde hoeveelheid technische middelen vereiste met een zeer grote aktieradius. In de moderne oorlogvoering, waarin de tegenoverelkaarstaande strijdkrachten de beschikking hebben over nucleaire wapens die in staat zijn tot een veelvoudige volledige wederzijdse vernietiging, is de gevechtsleiding afhankelijk van het gebruik van verschillende geautomatiseerde middelen om verrassing en snelheid in het gevecht te waarborgen en om tijdwinst te behalen op de tegenstander. De kunst van het leidinggeven is een voorwaarde voor succes. Bijzonder zware eisen worden aan de gevechtsleiding gesteld op het gebied van het gebruik van nucleaire strijd- en afweermiddelen.
44. (U) Zoals hierboven al werd opgemerkt is een van de karakteristieken in de ontwikkeling van het zeegevecht de toename van haar omvang. Dit roept weer op een vergroting van de informatiestroom en een verhoging van de omloopsnelheid op verschillende niveaus van de gevechtsleiding. Om alle binnenkomende informatie te verwerken en op basis hiervan in korte tijd een optimale beslissing voor te bereiden en te nemen vereist een steeds verder gaande invoering van wetenschappelijke methoden van leidinggeven, gebaseerd op het gebruik van de nieuwste technische middelen (verbindingsmiddelen, automatisering, comp. techniek).
45. (U) De naoorlogse ontwikkeling van het onderzeebootwapen in de zeestrijdkrachten van de zeevarende naties - een wapen met grote slagkracht en verdedigingsmogelijkheden - maakte het leiden van onderzeeboten in

veraf gelegen gebieden in de wereldzeeën erg gekomplieerd. Daar komt nog bij, dat het verleggen van het accent naar het onderzeebootwapen een principieel nieuwe vorm van gevechtsleiding vereist. Een gevechtsleiding die steunt op het gebruik van moderne besturingssystemen. Samengevoegd moeten zij het opperbevel voorzien van juiste informatie over de toestand in de lucht, op en onder het water, om hem in staat te stellen een optimale beslissing te nemen over het gebruik van een groot aantal strijdkrachten.

46. (U) Het is noodzakelijk op te merken dat het probleem van het leidinggeven aan de strijdkrachten niet alleen verbonden is met het invoeren van automatisering maar ook met het toevoegen (aan de operationele leiding) van hooggekwalificeerde officieren en admiraals.
47. (U) De geautomatiseerde besturingssystemen, die meer en meer ingevoerd worden, berusten heden ten dage op een onveranderlijk element van hoogintellektuele activiteit van de mensen, dit wil zeggen op een samenstelling van objektieve en subjektieve grondbeginselen van het proces van leiding geven waarin de mens zich voorziet van gegevens die door machines geproduceerd worden en die benut worden bij het nemen van optimale beslissingen.
48. (U) Organisatie. Het gebruik van verschillende organisatievormen die in overeenstemming zijn met de mogelijkheden van het gebruik van de verschillende wapens en middelen is altijd een van de belangrijkste elementen in de maritieme oorlogvoering geweest en is dat nu nog.
49. (U) Gedurende elke fase van hun ontwikkeling hebben zee-strijdkrachten een organisatievorm die beantwoordt aan de mogelijke gevechtssomstandigheden van die bepaalde periode. Daarom veranderen de organisatiestructuren van de zee-strijdkrachten onophoudelijk gedurende haar gehele ontwikkelingsgeschiedenis. In overeenstemming met de vervolmaking van de technische middelen op de vloot nam de organisatie een bepaalde vorm aan. In een bepaalde fase van de ontwikkeling bijvoorbeeld verschenen er eskaders als een permanente organisatievorm. Daarnaast ontdekten we in de gevechtsorganisatie van admiraal [redacted] een tactische reserve die uit snelle en goed bewapende fregatten bestaat. En bij [redacted] tactische groepen in plaats van lineaire opbouw van de

/strijdkrachten. Van ...

strijdkrachten. Van deze eenheid waren twee schepen aangewezen om als zelfstandige eenheid de aanval in te zetten op ieder vlaggeschip van de vijand.

50. (U) Later bestond de organisatie van de strijdkrachten tijdens het gevecht en operaties uit een aanzienlijk aantal groepen en afdelingen. De samenbundeling van dergelijke groepen in het gevecht nam een organisatievorm aan, die in de maritieme oorlogvoering ingang vond als het begrip "slagorde" en in de operatie als de "operatieve formatie van de strijdkrachten".
51. (U) In de jaren van de grote vaderlandse oorlog werden op de vloot grote organisatorische veranderingen doorgevoerd. Dit onder invloed van de zich ontwikkelende operationeel strategische toestand van de landstrijdkrachten op de diverse fronten, en in het bijzonder daar waar de strijdkrachten aan zee grensden, maar mede onder invloed van de taken waar de vloot zich voor gesteld zag. Deze reorganisatie kwam tot uiting in de vorming van nieuwe vlootverbanden en de organisatie van bestaande flottieljes, vlootbases, maritieme verdedigingsgebieden, eenheden van schepen, vliegtuigen, achterhoeds-organisaties, diensten enz. De zorgvuldige doorvoering van alle organisatorische maatregelen vormde een bepaald deel van de leiding van de vloot in die periode. Organisatorische vraagstukken op de vloot werden altijd opgelost in overeenstemming met de eisen van de maritieme krijgskunde uit een bepaalde periode en, zover ze rationeel waren, waren ze van een specifieke vorm, die beantwoordde aan de inhoud gelegd in de vorm van bepaalde potentiële gevechtsmogelijkheden van materiële middelen, aan te wenden in een gevecht op zee. Dit bevestigt de bekende stelling van de filosofie van Marx omtrent de overeenstemming van vorm met inhoud. Zonder twijfel zal dit ook in de toekomst blijven gelden naar gelang de ontwikkeling van de vlootstrijdkrachten voortgaat, naar gelang de veranderingen van haar opdracht, van de militair-politieke toestand en de voorwaarden van het voeren van een gewapende strijd op zee. De revolutie in het bedrijfsbedrijf oefent een steeds groter wordende invloed uit op de organisatie. Dit komt vooral tot uiting in het feit dat er in de operationele bestuursketen steeds meer elektronische systemen worden ingevoerd (wat weer de basis zal vormen voor het vormen van nieuwe organisatiestructuren). Daarom worden er aan de organisatie hogere eisen gesteld want slechts haar rationele variant staat het realiseren toe van de volledige mogelijkheden bij het leiden van de strijdkrachten, mogelijkheden gegeven door het systeem van automatisering.

52. (U) Het is duidelijk dat de ontwikkeling van de maritieme krijgskunst verbonden is met de consolidatie van al haar traditionele categorieën in een nieuwe kwaliteit, die wordt gekarakteriseerd door de steeds zwaarder wordende eisen en normen, door de vergroting van de inspanning, door de verkorting van de tijd waarin de beslissingen genomen worden en door de vergroting van de verantwoordelijkheid van de vlootvoogd. Niettegenstaande het verschijnen van machtige wapens, buitengewone effectieve besturingssystemen enz. groeit de rol van de mens in de ontwikkeling van de maritieme krijgskunst voortdurend.
53. (U) Als belangrijke tendenties in de ontwikkeling van de maritieme krijgskunst behoort men te beschouwen: het uitzonderlijk optimaal functioneren van de vloot, de vergroting van de rol van de technische dienst en van het soortelijk gewicht van de exacte wetenschappen als basis, noodzakelijk voor het oplossen van theoretische en praktische vraagstukken.
54. (U) In dit artikel is slechts een gedeelte van de problemen aangeroerd die, bij elkaar genomen, het vraagstuk vormen van hoe een vloot te dirigeren (gebruiken) in deze tijd. De oplossing daarvan wordt beschouwd als een van de problemen van de theorie van de maritieme krijgskunst. Het is duidelijk dat het beschouwen van alle vraagstukken die samen de maritieme krijgskunst vormen moet geschieden op basis van een strenge taxatie van de veranderende operationele mogelijkheden van de middelen van het voeren van een gewapende stijd op zee, die de basis vormen voor de formering van al de categorieën.

OVERZICHT SOVJET MARITIEME AKTIVITEITEN IN DE EERSTE
HELF VAN 1975

Koopvaardij en Visserij

55. (●) Koopvaardij

- a. Terwijl de kwantitatieve groei van de Sovjet koopvaardijvloot zich onverminderd voortzet, trad ook de reeds eerder gesignaleerde trend naar specialisatie over de verslagperiode duidelijk naar voren door de bestelling van grote aantallen Ro/Ro en containerschepen bij diverse buitenlandse werven.
- b. Ook voor de laatste ontwikkeling op dit gebied, de zogenaamde float on/float off-schepen, heeft de Sovjet Unie een order van twee stuks geplaatst bij de VALMET-werf te Helsinki. Dit type schip is in staat een groot aantal lichters aan boord te nemen, die in de haven of op de rede te water worden gelaten. Een potentiële militaire toepassing van dit transportsysteem is dan ook gelegen in de mogelijkheid militaire goederen af te leveren op plaatsen, waar haveninstallaties niet of nagenoeg ontbreken.
- c. In de wereldcruisevaart, waarin de Sovjet Unie reeds een zeer groot aandeel heeft, probeert zij dit aandeel nog uit te breiden door de aankoop in het Westen van opgelegde passagiersschepen.

56. (●) Visserij

De Sovjet Unie heeft gedurende de verslagperiode visserij-overeenkomsten gesloten met diverse landen, waaronder Noorwegen, IJsland en Guinée-Bissau. Aan dit laatste land zijn in de vorm van een schenking ook vijf koeltrawlers toegezegd, waarvan de eerste vermoedelijk begin juni is overgedragen door de Sovjet ambassadeur.

Scheepsbouwtechnische ontwikkelingen bij de Sovjet marine

57. (●) Scheepsbouw - Algemeen

Het bouwprogramma van de Sovjet marine vindt normaal voortgang. Met regelmaat worden nieuwe eenheden in dienst gesteld. Er vindt echter geen eenheid via eenheid vervanging plaats, de nadruk ligt op een voortdurende kwalitatieve verbetering.

58. (●) Onderzeeboten

a. Het bouwprogramma van de DELTA-klasse nucleair voortgestuwde onderzeeboten, uitgerust met ballistische projectielen (SSBN), vindt in een hoog tempo voortgang; deze klasse wordt gebouwd zowel op een werf in Noord-Rusland als in het Stille Oceaan-gebied. De eerste eenheid van de opvolger van de DELTA bevindt zich waarschijnlijk in een gevorderd stadium van afbouw en aangenomen wordt dat deze nog dit jaar haar proeftochten zal aanvangen. Het ziet er naar uit dat de Sovjet marine voornemens is bij het aflopen van het SALT-akkoord (mei 1977) het maximum aantal toegestane moderne SSBN's (62 stuks) gereed te hebben.

b. De bouwprogramma's voor nucleair voortgestuwde aanvalsonderzeeboten (SSN) vinden voortgang. De volgende klassen SSN bevinden zich in aanbouw:

(1) ALFA-klasse SSN ten behoeve van het testen van hogere snelheden en grotere duikdiepten met door vèrgaande automatisering kleinere bemanning. Verbeterde voortstuwing. Het testprogramma van deze klasse schijnt niet zonder problemen te verlopen daar het voortstuwingsgedeelte van de eerste eenheid van de klasse geheel is herbouwd. De tweede eenheid van deze klasse bevindt zich in een gevorderd stadium van uitrusting en er is tenminste nog één in aanbouw.

(2) VICTOR-II-klasse SSN

(3) CHARLIE-II-klasse SSGN

Deze beide typen vormen een kwalitatieve verbetering op de voorafgaande VICTOR-I en CHARLIE-I klassen.

(4) Mogelijk nieuwe klasse SSN

Er zijn aanwijzingen dat op een werf in de Oostzee een nieuwe klasse nucleair voortgestuwde onderzeeboot in aanbouw is.

De verwachting is, dat na de voltooiing van het SSBN-programma tot de limiet welke is gesteld in het SALT-akkoord de bouwprogramma's van SSN en SSGN een hogere prioriteit zullen krijgen met toepassing van nieuwe technologieën. De enkele PAPA-klasse SSGN, welke in 1971 door de werf werd "voltooid", werd dit jaar voor het eerst meermalen op zee waargenomen. Aangenomen wordt, dat ook deze R & D onderzeeboot met moeilijkheden (waarvan de aard niet bekend is) heeft gekampt.

/c. Het bouwprogramma ...

- c. Het bouwprogramma voor de TANGO-klasse conventioneel voortgestuwde onderzeeboot bevindt zich nog steeds in de aanloopfase. Verwacht wordt dat de echte serie-productie in 1976 zal aanvangen.

59. Oppervlakte-eenheden

- a. De eerste eenheid van de KIEV-klasse CVSG heeft medio maart 1975 haar eerste werfproeftocht gemaakt. Verwacht wordt dat dit schip in de loop van dit jaar uitvoerige beproevingen zal ondergaan en dat zij in de loop van het volgend jaar haar eerste operaties zal aanvangen. De tweede eenheid bevindt zich in uitrustingsstadium.
- b. De bouwprogramma's van de geleide wapen kruisers (CLGM) vinden normaal voortgang. Van de KARA-klasse zijn thans drie eenheden gereed en bevinden zich meerdere in aanbouw. De KRESTA-II-klasse bestaat thans uit 7 operationele eenheden, terwijl nog twee eenheden op de werf worden uitgerust en er nog eens drie op de helling liggen. De mogelijkheid bestaat dat de nog in aanbouw zijnde eenheden van een gemodificeerd type blijken te zijn.
- c. De KRIVAK-klasse geleide wapen jager (DDGM) bestaat thans uit 9 eenheden. Meerdere schepen van deze klasse zijn op verschillende werven in aanbouw, waaronder één gemodificeerd type.
- d. De categorie escorteurs zal binnen afzienbare tijd worden aangevuld met een nieuwe klasse, welke voorzover bekend het midden zal houden tussen een KRIVAK-klasse DDGM en een GRISHA-klasse escorteur (PCEP), derhalve ca. 1800-2000 ton.
- e. De moderniseringsprogramma's voor oudere klassen oppervlakte-schepen vinden voortgang.
- f. De eerste twee eenheden van de ROPUCHA-klasse tanklandingsschip (LST) zijn thans waarschijnlijk operationeel, terwijl een derde eenheid zich in het proeftochtstadium bevindt. De klasse wordt in serieproductie gebouwd op een Poolse werf.
- g. In de categorie hulpvaartuigen en bijzondere vaartuigen worden voortdurend nieuwe typen waargenomen, waaronder de nucleair voortgestuwde ijsbreker ARKTIKA en een nieuwe reddingssleepboot van de INGUL-klasse. Tevens werd de eerste eenheid waargenomen van de DUBNA-klasse bevoorradingstanker; het is nog niet geheel duidelijk of deze klasse of althans enkele schepen hiervan als marine-

/hulpvaartuig dienst ...

hulpvaartuig dienst gaan doen.

*

Ontwikkelingen op het gebied van wapensystemen en elektronika

60. (●) Wapensystemen

- a. In het voorjaar van 1975 werd een Sovjet nucleair voortgestuwde onderzeeboot waargenomen met een nog niet eerder bekende radar-dome. De radar-dome bevindt zich in het midden van de toren en heeft een hoogte van ca. 2.7 m en een diameter van ca. 1.8 m.
- b. De vorm van de radar-dome komt overeen met die van de [REDACTED] radar, welke geplaatst is op diverse bovenwaterschepen van de Sovjet marine, doch de afmetingen van deze laatste zijn wat kleiner, namelijk hoogte 0.72 m en diameter 0.615 m.
- c. De nieuw waargenomen radar-dome is geplaatst op een telescopische mast en kan geheel worden ingetrokken in een waterdichte bergplaats welke in de toren is gebouwd. Eén enkele naar bakboord scharnierende deksel sluit vervolgens de waterdichte bergplaats af. Qua vorm lijkt de bergplaats op die, welke gebruikt wordt bij de nucleair voortgestuwde onderzeeboten van de YANKEE- en DELTA-klasse en die het radio-sextant [REDACTED] bevat.
- d. Alhoewel niet bekend is welke radar de radom bevat, lijkt het aannemelijk dat zich hierin een lucht-en-zee-waarschuwingsradar bevindt van het op Russische onderzeeboten gebruikelijke type [REDACTED] of [REDACTED]
- e. Ondanks de grote afmetingen en de hieruit voortvloeiende grote waterweerstand van de dome, kan deze onderwater (op periscopodiepte) worden op-en-neer gezet. Aangezien het gebruik van waterdichte buns voor het opbergen van sensoren als radar en (radio-) sextanten diverse voordelen biedt - vooral bij diepduikende onderzeeboten (te denken valt aan lekkage tussen roterende en gefixeerde delen van radarantennes, aangroei en vervuiling en betere bescherming tegen drukgolven veroorzaakt door explosieven als dieptebommen) lijkt het aannemelijk, dat in de toekomst meer Sovjet onderzeeboten van een dergelijke konstruktie worden voorzien.

61. (●) Elektronika/EOV

De belangrijkste ontwikkelingen omvatten:

/a. Een toenemende ...

- a. Een toenemende verschuiving in het gebruik van het radar-frequentiespektrum in de richting van de J-band (10.000-20.000 MHz) voor "terminal homing"-radars van moderne anti-schip "air-to-surface" en "surface-to-surface" geleide projectielen.
- b. Als gevolg van vergrote afstandsbereiken van deze projectielen, een toename in het gebruik van "outside sensors" en datalink-systemen ten behoeve van het verkrijgen van doelsgegevens. De hiervoor gebruikte vliegtuigen maken eveneens in toenemende mate gebruik van J-band radars. De tendens naar het gebruik van satellieten voor dit doel zet zich voort, waarmee men tevens een deel van de "command and control" problemen tracht op te lossen.
- c. Een voortdurende modernisering van de radarsystemen door toepassing van technieken als pulse-compressie, zijlusonderdrukking, "pulse stagger", "frequency agility", "continuous wave" e.d. als maatregel tegen opzettelijke storing.
- d. Voorts werd door de Sovjets intensief gebruik gemaakt van mechanische en elektronische stoormiddelen tijdens gesimuleerde aanvallen met geleide projectielen tegen land- en zeedoelen teneinde de tegenstander zo lang mogelijk het gebruik van eigen sensoren te ontzeggen; hierbij worden ook de verbindingen aangetast, hetzij door middel van storing, hetzij door misleiding.

Sovjet Maritieme Aktiviteiten

62. Algemeen

De activiteiten van de Sovjet vloot en marine-luchvaartdienst hebben gedurende de verslagperiode volledig in het teken gestaan van de wereldwijde oefening "OKEAN-75" in de maand april. Het was voor het eerst sinds 1970, dat een oefening op deze schaal werd gehouden ter beproefing van nieuwe tactieken, wapens, sensoren en "command and control"-systemen. Dit laatste maakte zonder twijfel het belangrijkste aspect van deze oefening uit, temeer door de comprimering van het eigenlijke oefengebeuren binnen een periode van één week. Het zwaartepunt van de oefening lag evenals in 1970 in het Noord-Atlantisch gebied, de activiteit in de Middellandse Zee was wederom relatief gering. Voor het eerst strekte zich het oefengebeuren ook uit tot de Indische Oceaan. Opmerkelijk was de rol van koopvaardij-eenheden, die niet alleen ondersteund, maar ook actief participierend bij

/de oefenactiviteiten ...

de oefenactiviteiten wereldwijd waren betrokken. De oefenactiviteiten gedurende de drie maanden vóór "OKEAN-75" waren opvallend "low-key" en droegen met name in het laatste stadium uitsluitend het karakter van wapentraining en andere opwerkactiviteiten. Evenzeer opmerkelijk was de zeer sterke terugval van "out-of-area"-activiteiten volgend op de oefening. Pas in de laatste maand van de verslagperiode namen de activiteiten weer toe, hetgeen tot uitdrukking kwam in een onrustig onderzeebeeld in de Atlantische Oceaan, grote schaal onderzeebootoefeningen in het Noordelijk Vlootgebied met t.g.t. amfibische operaties zowel in het Noorden als ook in de Oostzee.

63. ● Noordelijke vloot

De oefenactiviteiten binnen het lokale gebied in het Noorden concentreerden zich met name op de onderzeebootbestrijding door somtijds numeriek zeer sterke verbanden grote geleide wapen eenheden en onderzeeboten van uiteenlopende klassen. In juni werden in dit jaargetijde gebruikelijke grootscheepse amfibische operaties uitgevoerd, voorafgegaan door convooi-oefeningen.

64. ● Oostzee vloot, Oost-Duitse en Poolse marines

Binnen het lokale gebied werden wederom opwerkactiviteiten van diverse nieuwe eenheden waargenomen. Amfibische oefeningen, zowel van de 3 WP-marines gezamenlijk als afzonderlijk. Pools/Oostduitse en Sovjet-oefeningen maakten het meest opvallende element van de overige activiteiten uit. Zowel in maart als in juni hadden deze plaats met, vooral in het laatste geval, deelneming van een groot verband oppervlakte-eenheden en actieve luchtsteun. Eveneens gezamenlijke WP-exercities waren de jaarlijkse proeflanceringen door OSA-klasse patrouillevaartuigen in het oefengebied nabij Kaap Taran. Eenheden van de Poolse marine verlieten eind mei voor het eerst sinds 1973 de Oostzee voor een bezoek aan Groot-Brittannië.

65. ● Middellandse Zee-eskader

a. Conventionele onderzeebootaflossing zou volgens het oude aflossingsschema, daterend van voor de Oktober-oorlog 1973, in februari 1975 hebben moeten plaatsvinden. Onderzeebootbewegingen buiten de Middellandse Zee evenwel duiden op voortzetting van de sinds oktober 1974 gevolgde praktijk om in kleinere groepen af te lossen. Sinds het begin van dit jaar ontbreken onderzeebootkontakten, die duiden op de aanwezigheid van CHARLIE (SSGN/

/VICTOR (SSN)- ...

VICTOR (SSN)-klasse onderzeeboten. Deze lacune werd evenwel ten dele opgevuld door de aanwezigheid van ECHO-II (SSGN)- en JULLIETT (SSG)-klassen geleide wapen onderzeeboten. Het onderzeebootbestand bleef het eerste half jaar gehandhaafd op een totaal van 15 à 16 eenheden.

- b. Gedurende de maanden april en juni bereikte het totaal aantal eenheden, bij het SOVMEDRON ingedeeld, de uitzonderlijke hoogte van respectievelijk 66 en 67.
- c. In overeenstemming met de bepalingen in de Joegoslavische "Havenwet", vond te Tivat onderhoud c.q. reparatie plaats van twee Sovjet combattanten; een DON-klasse onderzeebootmoederschip en een FOXTROT-klasse conventionele onderzeeboot. Omstreeks 10 juni j.l. verliet deze DON-klasse eenheid - en waarschijnlijk ook de onderzeeboot - de Joegoslavische wateren. Ongeveer gelijktijdig arriveerde een volgende DON-klasse voor onderhoud te Tivat.
- d. De Sovjet Unie hechtte blijkens persberichten veel belang aan de heropening van het Suez-kanaal. Ook bij het weer bevaarbaar maken hiervan heeft de Sovjet Unie het nodige bijgedragen. De plaatsvervangend minister van koopvaardij en vertegenwoordigers van diverse Sovjet rederijen waren dan ook aanwezig bij de openingsplechtigheden en een Sovjet koopvaardijchip, geladen met Rode Kruis-goederen met bestemming Zuid-Vietnam, maakte deel uit van het eerste convooi. Toch is het opmerkelijk dat de Amerikaanse marine wel met een geleide wapen kruiser bij de heropening was vertegenwoordigd terwijl een Sovjet combattant ontbrak. Naar verwachting zal de Sovjet marine vooralsnog alleen voor haar hulpschepen gebruik gaan maken van deze kortere verbinding tussen haar Westerse vlootgebieden en de Indische Oceaan.

66. Sovjet-eenheden in de Indische Oceaan

- a. De activiteiten van de Sovjet-eenheden in dit gebied waren "normaal" geconcentreerd in met name de Golf van Aden, alsmede de Arabische Zee. De toegang tot de Perzische Golf bleef onder praktisch voortdurende surveillance. Op operaties van Amerikaanse eenheden in dit gebied werd adequaat gereageerd, bij één gelegenheid kwam het tot een incident tussen een Amerikaans en een Sovjet escortevaartuig.
- b. Opvallend was de "getimede" inpassing van het

/aflossingsschema der ...

aflossingsschema der Sovjet-eenheden in de oefenperiode van april, waardoor tijdens deze oefening met een verband op bijkans dubbele sterkte kon worden geopereerd.

- c. De Sovjet-eenheden maakten een hoogfrequent gebruik van de faciliteiten in Somali, waar met name Berbera zich nog meer ontwikkelt tot een vrijwel universele Sovjet-basis voor zowel de vloot alsook de marine-luchtvaartdienst.

67. ● Schaduw van NAVO- en Westerse nationale maritieme activiteiten

- a. De NAVO-oefeningen, bilaterale oefeningen van westerse marines en westerse maritieme wetenschappelijke projecten, krijgen de onverminderde aandacht van Sovjet combattanten, vliegtuigen, hulpschepen en onderzeeboten. Speciaal de bewegingen van westerse vliegkampschepen worden nauwlettend gevolgd, waarbij de voorkeur uitgaat naar de inschakeling van ELINT-vaartuigen en onderzeeboten.
- b. De belangstelling van de Sovjet marine voor de nationale activiteiten en gedrag patronen van Amerikaanse en Britse nucleair voortgestuwde onderzeeboten, blijft een hoge prioriteit houden binnen het totaalbeeld van de Sovjet surveillance inspanning.
- c. Sinds 1965 heeft de Sovjet Unie bij de surveillance van het oceaangebied gebruik gemaakt van verkennings-satellieten. In de toekomst zullen naar verwachting satellieten een steeds grotere rol gaan spelen, zowel bij de eigenlijke surveillance als bij de inschakeling voor doelsaanwijzing van geleide wapen systemen aan boord van Sovjet combattanten.

68. ● Hydrografie/Oceanografie

- a. Het Sovjet-marine-hydrografisch onderzoek op het westelijk halfrond bleef onverminderd gericht op de Noorse Zee, het zeegebied nabij IJsland, de door- gangen tussen IJsland en het Verenigd Koninkrijk, het zeegebied ten zuiden van de Azoren, de kustwateren van Portugal, het centrale gedeelte van de Middellandse Zee en het Caraïbische zeegebied, nabij de toegang tot de Golf van Mexico.
- b. De twintigste Sovjet antarktische expeditie, die in mei werd beëindigd, omvatte naast de gebruikelijke projecten op het kontinent van Antarktika ook onderzoeken in de Straat Davis.

/c. Het aantal ...

- c. Het aantal schepen, speciaal gebouwd voor het maritiem wetenschappelijk onderzoek, wordt regelmatig uitgebreid, waarbij de automatisering van de aan boord te verwerken gegevens en de verbetering van de bemanningsaccommodatie steeds grotere aandacht krijgen.

69. Patrouilles van nucleair voortgestuwde onderzeeboten uitgerust met ballistische projectielen (SSBN)

- a. Een twaalf YANKEE-klasse SSBN patrouilleren continu in zeegebieden die voor de Oost- en West-Amerikaanse kust zijn gelegen. In afwijking van de normale afstand die deze eenheden innemen in relatie tot de Oost-Amerikaanse kust, kon begin juni eenmaal de aanwezigheid van een YANKEE- met een VICTOR-klasse relatief dicht onder deze kust worden vastgesteld, op ongeveer 250 zeemijlen van de grote Amerikaanse vlootbasis Norfolk.
- b. De inzet van de DELTA-klasse SSBN vanaf eind 1974 in de Groenland Zee, kan nu als vaststaand worden aangenomen, terwijl in de maanden april, mei en juni mogelijk een tweede eenheid van deze klasse zich aldaar gelijktijdig op patrouille kan hebben bevonden. In het Stille Oceaan-gebied heeft de eerste DELTA-klasse eenheid met het SS-N-8-wapen proefschoten uitgevoerd, hetgeen een indicatie is voor spoedig te verwachten operationele inzet. Betekende de komst van de DELTA-klasse een aanzienlijke vergroting van de dreigingsdimensie, de in 1976 te verwachten opvolger van de DELTA, die waarschijnlijk over een achttiental lanceerbuizen gaat beschikken (DELTA: 12) betekent een aanzienlijke en kwantitatieve uitbreiding hiervan.

Sovjet vlootbezoeken en aanloophavens

- 70. a. In het eerste halfjaar van 1975 continueerden zich de Sovjet vlootbezoeken aan die gebieden, waar men reeds "vaste voet" had verkregen, met name Cuba, Conakry (Rep. Guinee), Umm Quasr (Irak), Aden (Zuid Yemen), Berbera (Somalië) en de vaste aanloophavens op de Canarische eilanden. Eenheden van SOVMEDRON waren continue aanwezig in Egyptische en Syrische havens.
- b. In de maand januari brachten de ruimtevaarthulpschepen "BOROVICHI" en "NEVEL" respectievelijk een bezoek aan Port aux Francais (Kerguelen) en Port Louis (Mauritius).

/c. In de maand ...

- c. In de maand februari brachten 2 MIRKA's en 1 PETYA-klasse escorteurs een bezoek aan Annaba (Algerije). Het ruimtevaarthulpschip "RISTNA" bracht een bezoek aan Montevideo (Uruquay).
- d. In de maand maart bracht een KASHIN-klasse geleide wapen jager een bezoek aan Casablanca (Marokko), terwijl Tartous (Syrië) eveneens door een KASHIN-klasse werd bezocht. Twee ruimtevaarthulpschepen brachten een bezoek aan Abidjan (Ivoorkust). Gibraltar werd voor het eerst sinds 1970 weer bezocht door een oceanograaf.
- e. De maand april gaf als hoogtepunt het bezoek aan Annaba (Algerije) van een KARA-klasse geleide wapen kruiser, een KILDIN-klasse geleide wapen jager en een ELINT-vaartuig.
- f. In de maand mei werden Havanna en Cienfuegos (Cuba) bezocht door 2 KANIN-klasse geleide wapen jagers. Thorshavn (Faeroër) werd bezocht door 2 hydrografen. 2 hydrografen brachten een bezoek aan Reykjavik (IJsland). Madras (India) werd na vele jaren weer bezocht door een SVERDLOV-klasse kruiser en een PETYA-klasse escorteur. Genua, Civitavecchia, Palermo (allen Italië) werden door hydrografen bezocht. Een opleidingsonderzeebootmoederschip bracht een bezoek aan Casablanca (Marokko), terwijl eveneens 2 hydrografen deze havenplaats bezochten. 2 RIGA-klasse escorteurs en 1 opleidingsonderzeebootmoederschip brachten een bezoek aan Bizerta (Tunesië). De Verenigde Staten (Boston) werden voor het eerst na de 2e wereldoorlog weer bezocht door Sovjet combattanten, namelijk 2 KANIN-klasse geleide wapen jagers, die vervolgens ook Cienfuegos (Cuba) aandeden. De oceanograaf [redacted] bezocht Philadelphia (U.S.A.). Split (Joegoslavië) werd bezocht door een commando-kruiser van de SVERDLOV-klasse, 2 geleide wapen jagers en een bevoorradings-schip van de BORIS CHILIKIN-klasse.
- g. In de maand juni brachten hydrografen bezoeken aan Halifax (Canada), Casablanca (Marokko), Genua (Italië), Tromsø (Noorwegen) en Recife (Brazilië). Het nabij Conakry gestationeerde tanklandingsschip van de ALLIGATOR-klasse bracht een 4-daags bezoek aan Douala (Kameroen). Dit was het eerste Sovjet marine bezoek aan dit land.
- h. De eerste helft van 1975 geeft het volgende totaal te zien:

vlootbezoeken : 118 *

/betrokken Sovjet ...

betrokken Sovjet-eenheden : 133 *

bezochte havens : 49

bezochte landen : 32

Deze cijfers tonen aan dat, ook ten opzichte van de tweede helft van 1974, het aantal Sovjet vlootbezoeken en daarmee de Sovjet maritieme aanwezigheid zich nog steeds uitbreiden.

* inclusief Sovjet-eenheden die langdurig aanwezig zijn in havens zoals Conakry, Umm Quasr, Berbera, Havanna, Cienfuegos, Alexandrië, Mersa Matruh en Singapore.

NOODZAAK TOT BEVEILIGING VAN HET BERICHTENVERKEER,
WEDEROM GEILLUSTREERD

71. ●) Het volgende voorval wordt onder de aandacht van de lezers gebracht.
72. ●) Op 14 mei traden tijdens proeven aan boord van Hr.Ms. TROMP enige gebreken op waardoor het nodig werd om zo spoedig mogelijk naar de bouwwerf terug te keren. Betrokken werf werd hiervan per ongeclassificeerd bericht ingelicht.
73. ●) Op 16 mei werd een verzoek, gedateerd 15 mei (zondag), ontvangen van de USSR militaire attaché te Den Haag om op 18 en 19 mei met zijn adjunkt een rondreis door Zeeland en Westelijk Noord-Brabant te mogen maken. De nacht zou worden doorgebracht te Vlissingen. Op 14 mei was nog geen enkele aanwijzing aanwezig, dat een zondanige reis in het voornemen lag.
74. ●) Wellicht ten overvloede is hiermede wederom bewezen dat onvercijferde berichten door een ieder kunnen worden onderschept. Ook moet hier worden onderstreept, dat de USSR wel degelijk belangstelling heeft voor alles wat met de Koninklijke marine te maken heeft.

HOOFDSTUK 2

SOVJET MARITIEME AKTIVITEITEN

75. ATLANTISCHE OCEAAN

- a. In de Noord-Atlantische Oceaan kenmerkten zich de oppervlakte-aktiviteiten door verplaatsingen van een drietal Sovjet-verbanden. Twee van deze verbanden, waarvan één bestaande uit drie geleide wapen eenheden en de andere uit drie vlootmijnenvegers, bereikten medio juni de Middellandse Zee vanuit respectievelijk de Noordelijke Vloot en de Oostzee Vloot.
- b. Een verband van twee KANIN-klasse geleide wapen jagers, begeleid door een modern bevoorradingschip, keerden na bezoeken aan Boston (Verenigde Staten van Amerika) en Cienfuegos (Cuba), op 23 juni terug in de noordelijke thuiswateren.
- c. Omstreeks 5 juni opereerden een YANKEE-klasse nucleair voortgestuwde ballistische projectielen onderzeeboot tezamen met een VIKTOR-klasse nucleaire aanvalsonderzeeboot relatief dicht onder de Amerikaanse oostkust. De normale patrouillegebieden van de YANKEE-klasse eenheden bevinden zich aanzienlijk oostelijker in de Atlantische Oceaan. Beproeving van het Amerikaanse maritieme verdedigingsstelsel zou het oogmerk van deze afwijking in gedragspatroon geweest kunnen zijn. Belangstelling van Sovjet-zijde voor de beproevingen van het - nieuwe - nucleaire Amerikaanse vliegekampschip "NIMITZ", die al geruime tijd in dit zeegebied aan de gang zijn, kan ook een aanleiding hiervoor zijn geweest.
- d. Het ALLIGATOR-klasse tanklandingsschip te Conakry (Republiek Guinee) onderbrak haar aanwezigheid aldaar voor een eerste bezoek door een Sovjet combattant aan de haven van Douala (Kameroen).
- e. De beide onderzoekingschepen, "SERGEI VAVILOV" en "PETER LEBEDEV", bereikten na hun opmars vanuit de Oostzee de Golf van Guinee. De hydro-accoustische activiteiten van deze, in voortdurende samenwerking opererende schepen, hebben zich in het verleden toegespitst op zeegebieden en doorgangen die in aanmerking komen om als potentiële militaire operatieterrainen te worden gebruikt, met name voor onderzeeboten.

76. SOVJET NOORDELIJKE VLOOT

- a. Een grootscheepse amfibische exercitie vond plaats in het lokale vlootgebied van de Noordelijke Vloot tussen 12 en 20 juni j.l. In vergelijking met de twee voorgaande jaren heeft zich geen wijziging voorgedaan in zowel het tijdstip als het scenario van deze oefening. Het oefengebeuren bestond ook ditmaal uit het formeren van de amfibische- en koopvaardij-schepen, waarna een opmars in convooi-verband volgde. Deze amfibische kern werd geescorteerd door een tiental Sovjet bovenwater-eenheden, bewapend met conventioneel geschut en geleide wapensystemen. Bij de daaropvolgende landing, waarschijnlijk uitgevoerd op het noordoostelijke kustgedeelte van het schiereiland Rybachi, waren Sovjet mariniers- en de amfibisch getrainde eenheden van de 45ste Sovjet gemotoriseerde infanterie divisie betrokken. Luchtactiviteiten ontbraken ditmaal, een groot aantal onderzeebootkontakten in de opmarsroute wijst op een mogelijke betrokkenheid bij de oefening.
- b. In de periode 18 tot 21 juni is het aantal onderzeeboten in de zuidelijke Barentssee uitzonderlijk hoog geweest. (Alleen al tussen 18 en 20 juni werden 19 eenheden waargenomen waarvan 18 met zekerheid als onderzeeboot konden worden geklassificeerd). Een deel van deze onderzeeboten kan - gezien de lokatie - bij de amfibische oefening van omstreeks 20 juni betrokken zijn geweest. Overigens kunnen zich, parallel met deze amfibische oefening, uitsluitend onderzeeboot-gerichte activiteiten hebben ontwikkeld; de grote verscheidenheid in klassen (grotendeels nucleair voortgestuwd) en de wijze van ontplooiing kunnen een aanwijzing in die richting zijn.

77. SOVJET OOSTZEE VLOOT EN WARSCHAU PAKT MARINES

- a. In de Oostzee nabij Kaap Taran hebben in de periode van 12 tot 17 juni geleide wapen lanceringen plaats gevonden waarbij ondermeer geleide wapen patrouille-vaartuigen van de OSA-klasse waren betrokken. Gezamenlijke lanceringen door Sovjet-, Oost-Duitse- en Poolse OSA-klasse eenheden zijn gebruikelijk in dit jaargetijde.
- b. Poolse landingsoefening nabij Ustka
- (1) Na voorbereidende fasen op 6 en 10 juni vond op 19 juni wederom een grootscheepse Poolse oefening plaats nabij Ustka waarbij ondermeer 14 landingsschepen waren betrokken.

/(2) In maart was ...

- (2) In maart was ook reeds uitvoerig amfibisch ge-oefend in dit gebied, waarbij toen ook Sovjet-en Oost-Duitse marine-eenheden waren betrokken.
- (3) De vervoerscapaciteit van deze 14 landingsschepen is dusdanig groot dat een volledig uitgerust regi-ment van de 7de Poolse Zeelandingsdivisie kan worden vervoerd. Een der POLNOCHY-klasse landings-schepen voerde inderdaad een generaalsvlag van deze divisie.

78. (●) SOVJET MIDDELLANDSE ZEE ESKADER

- a. De Middellandse Zee-vloot bleef boven het gemiddelde aantal eenheden dat doorgaans in de maand juni opereert. Het grootste aantal werd medio juni met 67 eenheden bereikt, vanaf 11 juni verdubbelde zich het aantal grond-grond- en grond-lucht geleide wapen-systemen en bleef voor de rest van de maand op dit hoge peil gehandhaafd. De slagkracht van SOVMEDRON nam medio juni toe door aankomst van twee geleide wapen kruisers vanuit de Noordelijke vloot, in de laatste week van juni arriveerden twee geleide wapen kruisers en de helikopterkruiser "LENINGRAD" vanuit de Zwarte Zee vloot. Sinds 7 juni bevinden zich geen eenheden van SOVMEDRON meer in de Egyptische Middellandse Zee-havens Sollum en Mersa Matruh, doch zijn sinds dat tijdstip voor anker gegaan in internationale wateren nabij Sollum. Een van de twee amfibische landingsschepen uit Mersa Matruh lag ultimo juni in de Syrische haven Tartous, de andere lag op de boei, ten zuiden van Cyprus.
- b. Met het vertrek op 8 juni uit het havengebied van Kotor (Joegoslavië) van het Sovjet onderzeeboot-moederschip, de DON-klasse 918, werd een eerste reparatie/onderhoud-periode afgesloten, conform de nieuwe Joegoslavische "havenwet". Het vertrek van de FOXTROT-klasse, ook sinds 7 december 1974 aldaar in reparatie, viel waarschijnlijk gelijk-tijdig met die van de DON 918. Een tweede DON-klasse, nr. 920, arriveerde aanvang juni te Kotor, een tweede FOXTROT-klasse onderzeeboot is hier nog niet waargenomen.
- c. Sovjet eenheden ontruimen twee belangrijke steun-punten op Egyptisch grondgebied

De Egyptische havenplaats Sollum, dicht bij de grens met Libië, wordt sinds 7 juni niet meer door Sovjet eenheden van het SOVMEDRON als aanloophaven gebruikt.

/In plaats daarvan ...

In plaats daarvan zijn de eenheden - afkomstig uit Sollum - nabij deze plaats in internationale wateren voor anker gegaan.

Sinds 1969 hebben de grotere en kleinere eenheden, die behoren tot het SOVMEDRON, in Sollum voortdurend een beschutte ligplaats gevonden; de grote combat-tanten op de rede ten anker liggend, de kleinere schepen en ook de hulpschepen in de kleine haven een ligplaats vindend. Het verblijf ruim binnen de Egyptische territoriale wateren onttrok dit deel van het SOVMEDRON aan NATO-surveillance.

Een tiental Sovjet eenheden werden hier de laatste jaren gewoonlijk aangetroffen, waaronder het vlaggeschip van de bevelhebber van het SOVMEDRON (COMSOVMEDRON).

Ook in het meer om de oost gelegen Mersa Matruh verblijven sinds 13 juni geen Sovjet-eenheden meer. Deze haven heeft sinds de Yom Kippoer-oorlog van 1973 praktisch permanent ligplaats geboden aan veelal 2 POLNOCNY-klasse landingsvaartuigen, soms nog versterkt door een ALLIGATOR-klasse tanklandingsschip. Een der POLNOCNY-klasse houdt zich thans op nabij Cyprus terwijl de andere op 24 juni de haven van Tartous (Syrië) is binnengelopen.

Deze maatregel om Sovjet schepen het gebruik van deze twee havens te ontzeggen, lijkt te zijn genomen om uitdrukking te geven aan het Egyptische misnoegen over het, sinds de Oktoberoorlog 1973 gevoerde, Sovjet-beleid inzake wapenleveranties aan Egypte.

Overigens kan het gesprek dat plaats heeft gevonden tussen de Amerikaanse president Ford en de Egyptische president Sadat, begin juni j.l. te Salzburg (Oostenrijk), tot het nemen van deze stap door Egypte hebben bijgedragen.

De werkingssfeer van deze maatregel strekt zich kennelijk nog niet uit tot het contingent Sovjet schepen dat doorgaans de haven Alexandrië tot ligplaats heeft. Dat het ernst is met de toepassing van deze maatregel blijkt wel uit het zenden van een Egyptische torpedobootjager naar de Golf van Sollum, met het doel de bewegingen van de Sovjet eenheden te observeren.

- d. In de laatste week van juni zijn achtereenvolgens een KYNDA-klasse geleide wapen kruiser, de helikopter-kruiser "LENINGRAD" en een KARA-klasse geleide wapen kruiser vanuit de Zwarte Zee bij het SOVMEDRON gekomen, de slagkracht hiervan aanzienlijk versterkend. Dit komt ondermeer tot uiting in het aantal geleide wapens dat, qua niveau, de top, bereikt na de Oktober-oorlog in 1973, evenaarde.

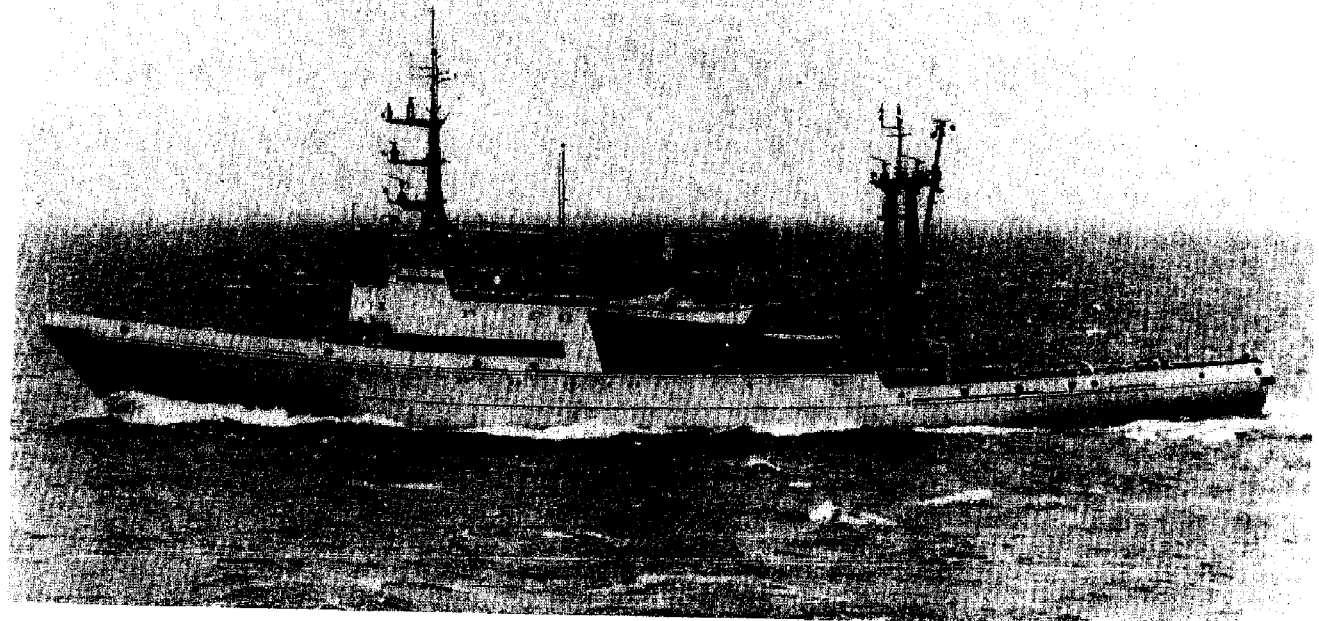
/e. Van 17-29 juni ...

- e. Van 17-29 juni werd ten zuiden en westen van Italië de NAVO-oefening "DAWN PATROL" gehouden, die een - verwachte - uitvoerige Sovjet surveillance middels een viertal ELINT-vaartuigen en een nog onbekend aantal onderzeeboten heeft ondervonden.
- f. Gedurende de eerste twee weken van de heropening van het Suez-kanaal hebben ruim 170 schepen deze waterweg gepasseerd. Een Panamees schip liep schade op door een mijnexplosie in de door Sovjet mijnenvegers geruimde Straat van Gubal. Een tweetal Egyptische mijnenvegers zijn daarop weer begonnen met het ruimen van mijnen in dit gebied.

HOOFDSTUK 3

KARAKTERISTIEKEN VAN SOVJET
COMBATTANTEN EN HULPSCHEPEN

<u>KLASSE</u> Naam en type ATR INGUL	<u>NATIONALITEIT</u> USSR	<u>INDIENSTSTELLING</u> Verbouwing jaar Aantal 1974 1	<u>BOUWERF</u>	<u>TONNAGE</u> 4000 full load
<u>AFMETINGEN</u> L/B/D	<u>BEMANNING</u> Off + manschappen	<u>VOORTSTUWING</u> Stoom/gas turbine/ diesel	<u>VERMOGEN EN</u> <u>SCHROEVEN/ROEREN</u> Pk Aantal	
93	120	diesel	9000 BHP 2 ?	



<u>BRANDSTOF</u> Soort Bunkercap.	<u>SNELHEID</u> Econ. Vaart Knopen mijl	<u>MISSIELE BEWAPENING</u> Aantal Type (Voorraad)	<u>ARTILLERIE</u> Aantal Type (Voorraad)	<u>TORPEDO BEWAPENING</u> Aantal Type (Voorraad)
diesel	20 18/60 dagen	geen	geen	geen
<u>ASW BEWAPENING</u> Aantal Type	<u>LUCHT/ZEEWAARSCHUW.</u> <u>NAV. RADAR</u> Aantal Type	<u>VUURLEIDINGSRADAR</u> Aantal Type	<u>ECM-ECCM</u> Aantal Type	<u>IFF</u> Aantal Type
geen (14)	2 DON-2 (15)	geen	geen	1 SQUARE HEAD 1 HIGH POLE B
<u>SONAR</u> Aantal Type	<u>COMMUNICATIE</u> Aantal Type	<u>INFRAROOD</u> Aantal Type	<u>BIJZONDERHEDEN</u>	
	1 CROSS LOOP A 1 CAGE BARE A 1 POLE STAR 1 HITCH DING		comm.ant.: 1 PERT SPRING 1 SPRAT STAR	